

ד א ב ג טו ט"ז א"ח ס"ח
תל סוף יג:

רבינו חננאל

תניא כוותיה דרבא, ואקשין והוי מטה דיש בה כמה אגרופין, ולא חשיב ליה ר' יהודה אהל ומכשיר לישן תחתיה אהל ולגבה עשוי, כלומר הגבוה תתנובת עליה לישן עליה (פליגין) על גביהן תתנובת ולא תחתיהן. ואקשין אי הכי שורין נמי לבגן עשוי, ושנין שאני שוריים פעמים שוריים נבנסים תחתיהם בעל פני החמה, ובגשמים מפני הגשמים, שנמצאו להם (ככה) [במין] אהל, אי מטה נמי מנייה: הווייה פסעם שוריים ונתן זו, ומשני רבא אלא שאני שוריים, הואיל ומנייה על בני מינים כסוכה, שנאמר ויהי ובשר תלבישני ובעצמות וידים תסוכני. איבעית אימא ר' יהודה לטעמי דאמר דירת קבע בעין, והוא לה סוכה [קבע] ומטה דירת שראי, ולא אתו אחלי קבע, והוא ומכשיר אהלי קבע. ור' יאשיהו ור' יהודה ורבי שמעון נמי דקמי וקבע דירת קבע, ומטה עשה כטבי עברו של רבן גמליאל כו', ופליג ר' יהודה, ואסיקא בהא פליגי, ר' שמעון ר' יאשיהו ור' יהודה ורבי שמעון נמי דקמי ורבי גמליאל ור' אליעזר ואחרים, כוליה סביא להו סוכה דירת קבע בעין. [בנין שאפ"י שיתת הכמים צריכה תלמוד שנאמר ועלו לא יבול.] מוצאו כי עלי אהלין קראו שיהים, כדכתיב תחת אהר השיחים, וכתוב וכל שיה השיחה, וכתוב בין שיהים יתקו. כמו שנקראו דברי תורה שיהים, כדכתיב והקצית היא השיחה. פ"סקא (הסוכה) [הסוכה] כותבי כבדתי המטה כשרה. אמר אבי לא שנו אלא ממדי, שנמצא מוחזק (ה) הסוכן (אלא דר') קבע, בדבר שאין לה קבע, ויש אומרים בדבר המקבל טומאה, אבל סיכך על גבי המטה ונתליה המטה הן דפנות, ובריי הכל כשרה.

ובעצמות וידים תסוכני אף על גב דהאי קרא דאלס כתיב כל שכן בהמה שכריסה למטה כעין אהל: **למדנו שעבדים פטורים מן הסוכה**, ואע"ג דהאי מלות עשה שהזמן גרמא לאנטיקן לאשמועינן דלא תימא דחייבין

משום דכתיב תשבו כעין תדורו כלקמן בשילהי פירקין (דף סח:): **שאיין** זה קבע. (ט) שמטלטלת על ידי המטה ורבי יהודה לטעמיה דאמר סוכה דירת קבע כך פירש בקונטרס לפי סברה זו מנינו למימר דפליגי נמי בסוכה שבראש העגלה וגרים שפיר לעיל דפרק קמא (דף ט:): ולקמן בפירקין (דף סג.) בראש העגלה גבי פלוגתא דרבן גמליאל ור' עקיבא בראש הספינה דבראש העגלה נמי פליגי והא דמודה רבן גמליאל בראש הספינה דכשרה היכה ליכולה לעמוד ברות שאינה מנייה דיבשה דאמר ר' לקמן (סס) אע"ג דמטלטלת ע"י הספינה שאני ספינה דאורחא בהכי והשיבא קבע אע"ג דמטלטלת ואפילו למאן דמפרש הכא טעמא דמתניתין משום דבר המקבל טומאה מכל מקום מודה הוא דפליגי נמי בטעמא דדירת קבע מדע מדלא קאמר איכה צייניה כגון שסמך בשריה מינה ומגדל המזויקים ארבעים סאה בלח שחם כוריים ציבט דלמאן דאמר לפי שאין לה קבע הכא נמי אין לה קבע דמטלטלת ולמאן דאמר לפי שמעמידה דבר המקבל טומאה הני כיון דבאין צמדה טהורים כדמתן פרק ט"ו דכלים (מ"ח) ומייה קשה דלקמן (דף סג.) דפסיל ר' יהודה סוכה על גבי בהמה מאי טעמא דמטלטלת ע"י הסוכה תעשה לך צבעת ימים סוכה הראויה לצבעה וזו אינה ראויה לפי שאין עולין לה צ"ע והשתא תיפוק ליה משום דמטלטלת ע"י בהמה ואינה קבע מידי דהוה אסומך כרעיי המטה וצירושלמי משמע דטעמא לפי שאין לה קבע שאין לה י' טפחים מן המטה עד שנג' דרך פלוגתא דר' זירא ור' אבה דהכא מתני לה צירושלמי צר' אמי ור' אבה חז' לשונו אמר רבי אמי על שם שאין מרעיה המטה לסכך עשרה טפחים אמר ר' אבה משום שאין מעמידין בדבר טמא הא תני מעשה צירושלים שהיו משלשין מטותיהן לפני חלונותיהן והיו מסככין על גביהן אין תימא משום שאין מעמידין על דבר טמא הא לית ליה טעמא אלא משום שאין מרעיה המטה לסכך י' טפחים עד כאן ירושלמי ואותן של אשוי ירושלים היה עשרה מרעיה המטה לסכך והא דקמי מתניתין רבי יהודה אומר אם אינה יכולה לעמוד לעמוד כמו שקמכה על ימדות כשרה אע"פ שאין מרעיה המטה לסכך עשרה לא חשיב

עקב הספוס. כלומר כספק קבר: **דיש כמה אגרופוס**. מן החבלים לקרקע: נוהגין היינו. אלא אהל ערפי לאו אהל הוא: **הואיל ונגזה עשוי**. לישן על גבה ולא מחמה לפיכך אין לה שם אהל: על הרועים. שמכניסין תחת כריסם: להכי נקט גבי מטה מנעלים וסנדלים דאמר ר' צדבא בברא (דף נח.) איהו מטה של תלמידי חכמים כל שאין מחמה אלא מנעלים של צבל הצית צימות החמה וסנדלים צימות הגשמים שנתנם שם כשהוא צל לשכב ולישן מולך מנעליו ונותן תחת מפתו אצל לתת מחמה דברים אחרים נגאי הוא לו שמרגיל בני הצית לשם (ט): על בני מעיין. גג ששדה"ש שלהן מגין עליהן: **ספוכני**. אלא סכך קרי ליה: **ואיבעית אימא**. לר' יהודה מטה אהל היא אלא היינו טעמא דשרי משום דסוכה אהל קבוע הוא: ולא אמי עראי ומצטל קבע. להסיר שם הסוכה מכאן: והא ר' שמעון דאמר נמי **סוכה קבע** (כ). דבני ארבע דפנות ואמר ר' בפרק קמא (דף ט:): ר' יהודה ור' שמעון ורבן גמליאל ור' אליעזר ואחרים כוליהו סבירא להו סוכה דירת קבע צעין וקאמר בתמיתין לפי דכינו למדנו שהישן תחת המטה לא יאז ידי חובתו: **משיתסו**. לישן שיתת מולין ושמהם: **מלאה**. חמא אגב אורחיה דאיל לאשמועינן שני דברים שלמדנו הו"ך בלשונו דבדבר שחבל להצין צו דבר חידוש דלא אמרת מדבריו לא שמעינן מינה שמהא שיתת מולין כריכה ליתן לב ללומדה אצל השמא אשמעינן דלר"ך להטות און אף לשיתתן שאף היא סופה להצין צה דבר תורה מדבריו משמע דברי צריכה לימוד. כר"ך לשומעם שיתנו לה לב: ועלוהו. דבר קל שצו: **בתנ"י כרעיי המט**. מטה שלמה: ר' יהודה אומר כו'. טעמא דפרש בגמרא: **גבו' שאין לה קבע**. שמטלטלת על ידי מטה ור' יהודה לטעמי דאמר סוכה דירת קבע צעין: **שמעמיה כו'**. ואע"פ שלא למדנו פסול אלא לסכך הואיל ועיקרו של סכך אלו מעמידין הוי כאלו סכך דבדבר המקבל טומאה: אצל סיכך על המטה. ולא סמך הסיכוך כרעיס אלא על גבי ימדות אצל כל דופני הסוכה אינן אלא מעות משלשה דלדין לא פסיל ר' יהודה דהא לא גמר' פסול מיניה לטובה אלא לסיכוך חז' לא הוא ולא מעמידו כפסולי ולענין קבע נמי יש קבע לסיכוך: ממני

תורה אור השלם
1. עור ובשר תלבישני
ובעצמות וידים תסוכני: איוב י' יא

הנהרות הב"ח
(א) רש"י ד"ה והא ר' שמעון וכו' קבע בעיא דבני ד' (ב) הו"ס ד"ה שאין לה שמטלטלת וכו' דירת קבע בעיא ק' פירש:

מוסף רש"י
שאפילו שיתת תלמודי הכמים צריכה לימוד. כדי להתלמד לדבר בלשונם שהיו בלשון נקיה ועשיר ומרפא (ע"ו י"ח). שנאמר ועלוהו לא יבול. ועלוהו הוי דבר קל שנאילן, וכמו לא יבול כלומר לא ילך לאצור (סס).

מוסף תוספות
א. והוה ס"ד שימודד מתחתיה [מהקרקע [וכתחת] [שמתחת] המטה שאין המטה ממעטת בחלל כשם שאינה ממעטת בעלמא וקאמר רבי יהודה דהא ממעטא. ירע"ב. ב. שאין המטה נסמכת על המטה. מוס' ה"ל"ט. ג. קיימא סוכה. סס.

עראי כיון דאי שקיל לה למטה איכה אורי עשרה והסוכה מתקיימת כדאמר אצ"י בשמעתין למאן דאמר אין לה קבע הרי יש לה קבע כלומר אי שקיל לה למטה² דמטה לחודה קיימא ואין הסוכה נפסלת בצביל שהכניס בה מטה ומיעט אורה מידי דהוה אכרים וכסמות דפרק קמא (דף ג:) לא הוי מיעוט לא לענין עשרה ולא לענין עשרים:

